

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

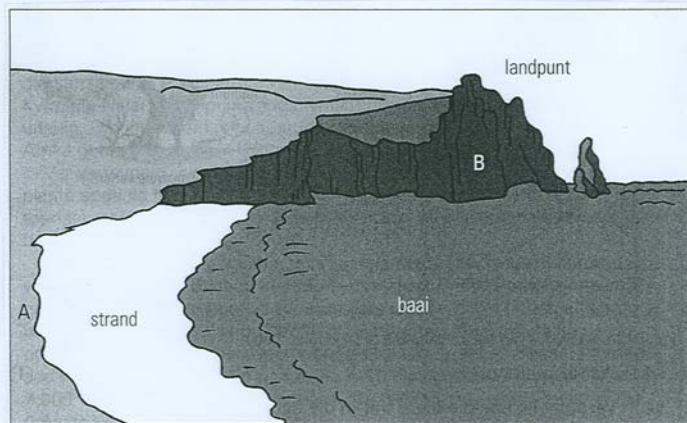
AARDRYKSKUNDE V1

MODEL 2007

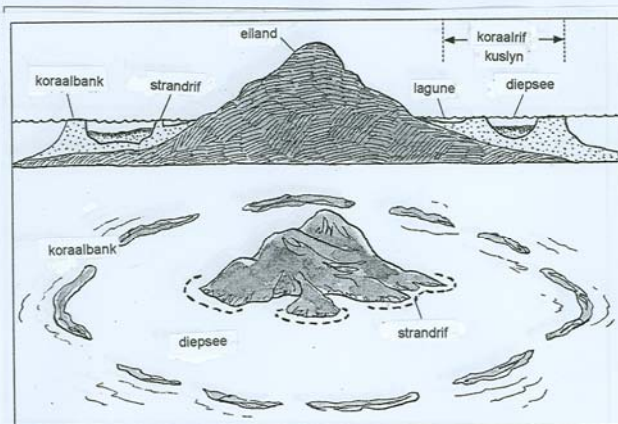
ADDENDUM

Hierdie addendum bestaan uit 9 bladsye.

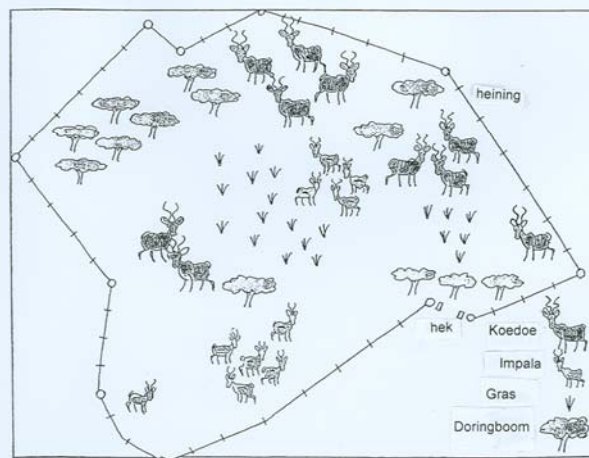
FIGUUR 1.3

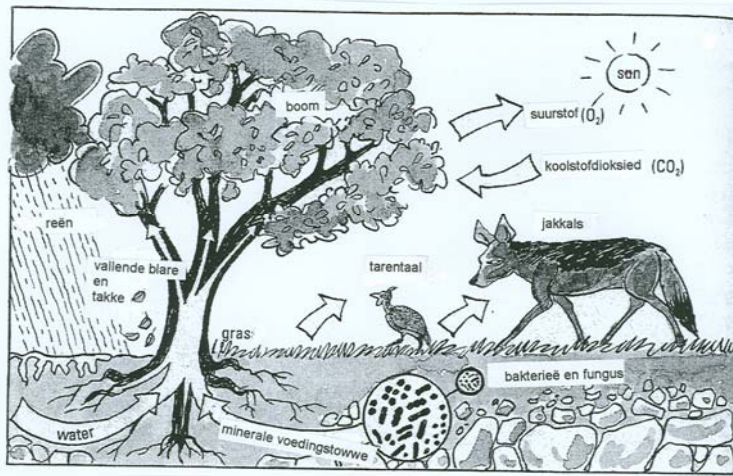
FIGUUR 1.4

FIGUUR 1.5

FIGUUR 1.6

FIGUUR 1.7

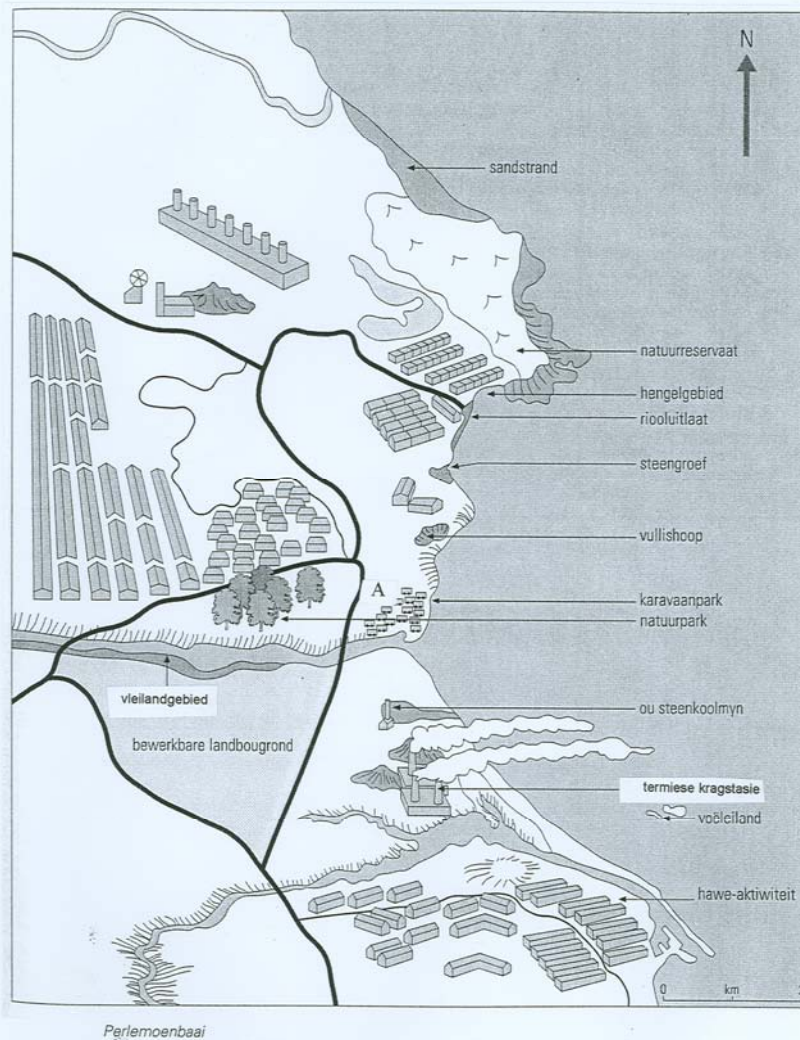
GIFTIGE STOF WAT DEUR DIE VOEDSELKETTING GAAN

Wydverspreide vergiftiging van Japanse vissersgemeenskappe het voorgekom in 'n distrik in Japan genaamd Minamata. Dit is veroorsaak deurdat vis geëet is wat vergiftig is deur 'n chemilakie in hul liggaamsweefsel, genaamd metielkwik.

Die Chisso Korporasie was 'n maatskappy in Japan wat bemestingstowwe, petro-chemikalieë en plastiek vervaardig het in prosesse wat kwikmengsels gebruik het. Daar word geglo dat die maatskappy 27 ton kwikmengsels vanaf 1932 tot 1968 in die Minamata Baai gestort het. In die middle 1950's het mense die gevolge van 'n vreemde siekte begin waarneem. Die plaaslike mense en die visetende diere rondom die baai het vreemde siektes gekry, onder andere bewerasie, swakheid van die bene en arms, probleme met gebruik van spiere en spraak, probleme om behoorlik te sien en 'n verlies aan balans. Hulle het dit Minamata-siekte genoem. Mense het opgemerk dat diere op 'n soortgelyke wyse beïnvloed is en voëls het vanuit die lug dood neergeval.

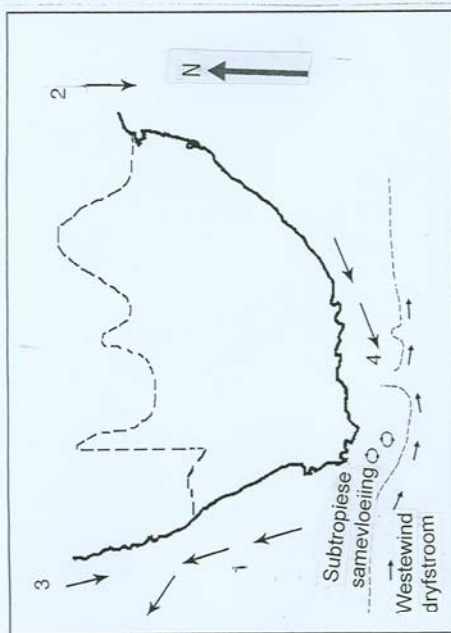
In 1968 het die Chisso Korporasie sy produksiemetodes verander, sodat hulle nie meer kwik in die baai stort nie. Die toksiese gevolge van kwik het egter aangehou om die gesondheid van mense en diere in die ekosisteem te beïnvloed. Meer as 3 000 mense is geaffekteer. Uiteindelik het die Japanse regering erken dat daar 'n probleem was en mense vergoeding begin aanbied, asook om die omgewing skoon te maak. Dit het tot in 1997 geneem voordat wetenskaplikes aangekondig het dat die kwikvlakke in die voedselketting veilig was.

FIGUUR 1.8

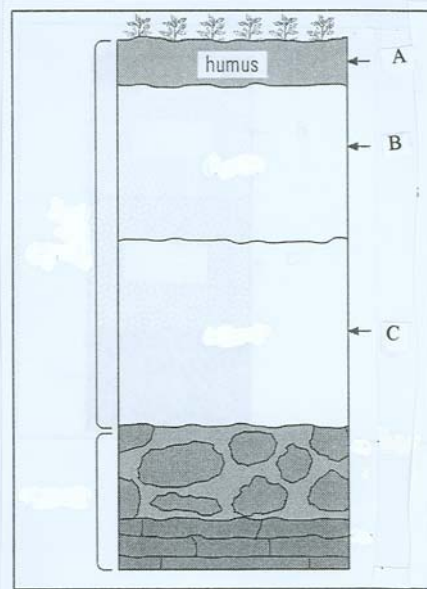
Perlemoenbaai

FIGUUR 2.4

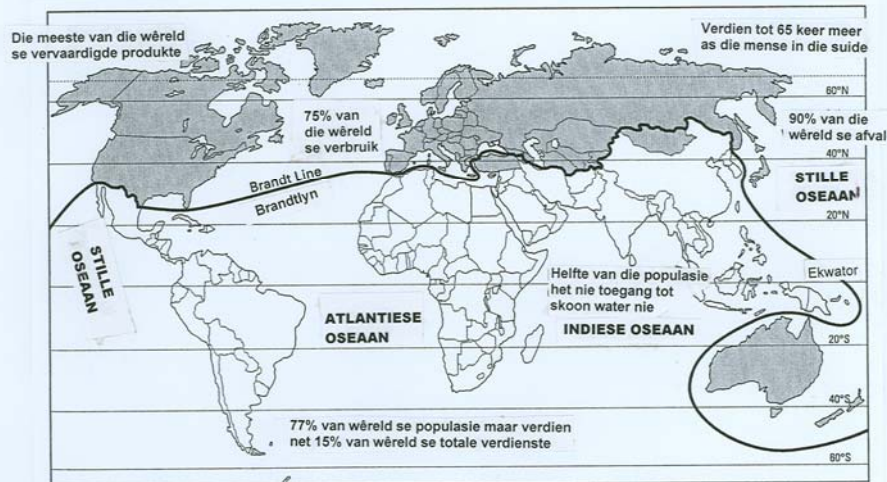

Suider Afrika seestrome

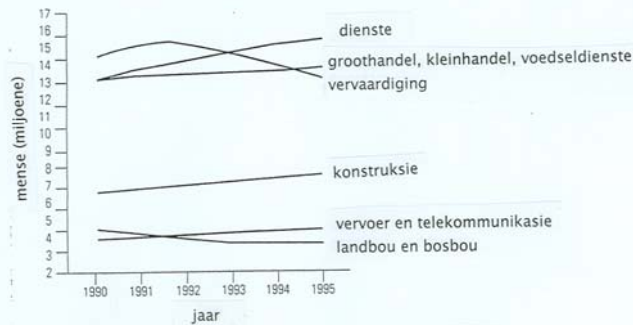
FIGUUR 2.7

FIGUUR 3.3

FIGUUR 3.4

Werkverskaffing in die vernaamste aktiwiteite 1990-1995

FIGUUR 3.5

OUDRIF

Oudrif is 'n toevlugsoord waar jy jouself kan vestig en die pragtige en diverse landskap kan verken. Vyf verruklike kothuise met 'n uit-sig oor die Doringrivier is deur plaaslike werkers gebou, deur gebruik te maak van plaaslike material.

Dit het die gemeenskap se kennis van die plaaslike flora en fauna en erfenisgebiede verhoog en ook gelei tot oordrag van praktiese vaardighede. Plaaslike werkers is ook 'n essensiële element vir die instandhouding en voorsiening van uitstekende diens by Oudrif.

**CLANWILLIAM
LEWENDE LANDSKAPS-
PROJEK**

Die CLLP is 'n uitreikprogram van die Argeologiese Departement van die Universiteit van Kaapstad. Dit fokus op die herlewering van die gees van die Sanmense en die byeenbring van die verskeie kulturele, sosiale en ekonomiese elemente van die Clanwilliamstreek. Dit bevorder ook respek vir die omgewing en moedig plaaslike mense en besoekers aan om die landskap te erken as 'n waardevolle hulpbron vir ekonomiese groei en sosiale ontwikkeling. Mense vanuit die gemeenskap word opgelei as rotsgidse. Hul opleiding sluit in lewensvaardighede, spyseniering, handwerk en natuurbewaring.

Bron: *The Enviropaedia*

FIGUUR 3.6

Gevallestudie: Die debat rondom volhoubare ontwikkeling in Afrika

Alhoewel volhoubare ontwikkeling 'n algemene frase in internasionale kringe is, word weinig daaroor genoem in die pers in Afrika. Biodiversiteit, volhoubare landbou, billike handel en oordrag van tegnologie word nie gesien as goeie nuusstories nie.

'n Ander struikelblok is dat ontwikkeling en die omgewing dikwels bots met menseregte. So byvoorbeeld blyk die massiewe olie-ontginning in die Nigerdelta in Nigerië nie-volhoubaar te wees en groot gebiede van die delta word vernietig. Die grond, riviere, strome en vis word besoedel, en die bestaansmiddele van die gemeenskappe wat in die delta woon, word bedreig. Nogtans het die regering geweier om na proteste te luister, en verslaggewers en menseregtewerke mag nie toegang tot enige inligting hê nie.

'n Positiewe voorbeeld van ontwikkelingswerk saam met die omgewing is die projek genaamd "Campfire" (Gemeenskaplike Gebiede Bestuur vir Inheemse Hulpbronne) in Zimbabwe. Hierdie nasionale program gee aan gemeenskappe beheer oor die natuurlike hulpbronne in hul gebied. Dorpskomitees word kwotas gegee en

hulle kan besluit of hulle die diere in hul kwota wil doodmaak en eet en of hulle hul kwotas as jagregte aan safarijagters wil verkoop. Sommige verslaggewers kan nie verstaan waarom sommige van Zimbabwe se olifante uitgedun moet word nie, selfs al vernietig hulle oorbevolkte nasionale parke deur boomstamme oop te skeur en parkplantegroei en selfs landerye buite die parkgrense beskadig.

By die VN-konferensie oor Omgewing en Ontwikkeling (VNOO) in Rio de Janeiro in 1992 het Wangari Maathai, 'n sterk voorstander van volhoubare ontwikkeling in Afrika gesê:

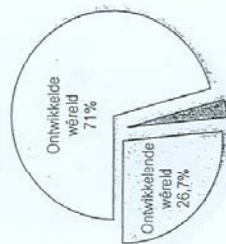
"So lank as jy bome plant en nie vrae vra nie, sal niemand jou lastig val nie. Dit is wanneer jy begin soek na oorsake van omgewingsagteruitgang dat jy die veld van politiek, menseregte, geregtigheid en gelykheid betree. In Kenia maak die regering daarop aanspraak dat dit 'n reg he om inbreuk te maak op woude; dat dit werkseleenthede wil skep. Woude is egter belangrik vir watersekuriteit, dus moet mense ingelig word oor die impak: oor twintig jaar sal hulle nie water hê nie, strome sal opdroog, hulle sal nie hul gewasse kan aanplant nie en daar sal hongersnood wees."

FIGUUR 4.4

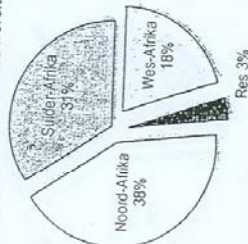

FIGUUR 4.2

Afrika se deel
van wêreld ekonomie

Streeksaandeel van Afrika se
handel met die res van die wêreld

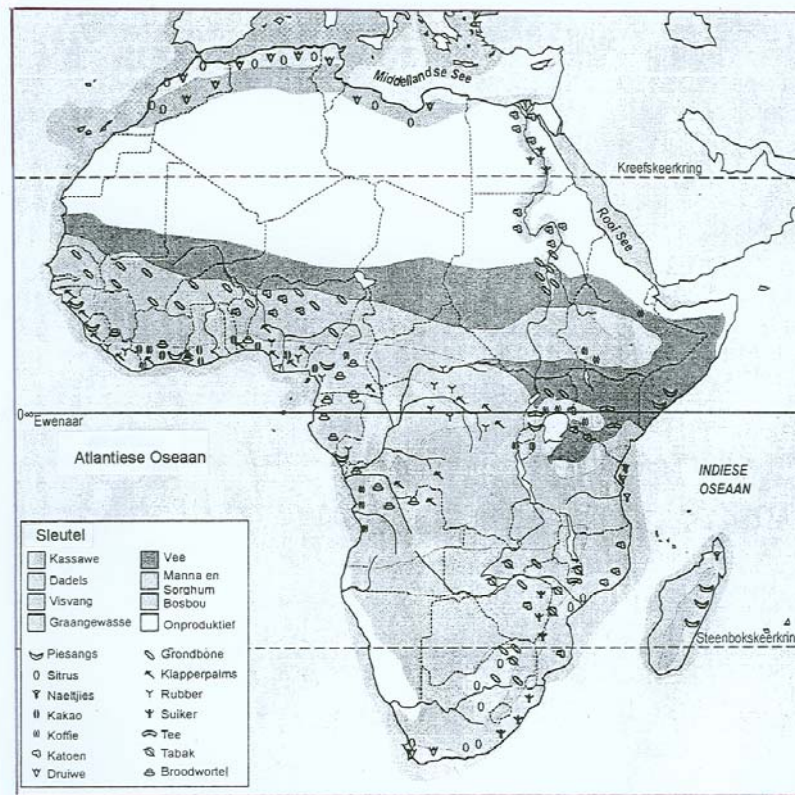

Handel in Afrika

FIGUUR 4.6

FIGUUR 4.7

Afrika se gewasse, lewende hawe en visbedryf